

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΛΙΕΙΑΣ

**«ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΕΛΟΜΕΝΩΝ»**

ΑΘΗΝΑ 2014

ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

A. Γενική περιγραφή των δραστηριοτήτων συλλογής δεδομένων που προβλέπονται για την περίοδο 2014-2020

1. Δράσεις

Μέρος A: Περίοδος 2014-2016

Η Ελλάδα θα εφαρμόσει το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων 2014-2016 σε εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) 199/2008 και των αποφάσεων της Ε.Επιτροπής C(2013) 5243/13.8.2014¹ και C(2013) 556830.8.2013².

Μέρος B: Περίοδος 2016-2020

Για την περίοδο 2016-2020, οι δράσεις θα αφορούν στη συλλογή βιολογικών, τεχνικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικό-οικονομικών δεδομένων, απαραίτητων για τη διαχείριση της αλιείας. Αυτά αφορούν την εμπορική και ερασιτεχνική αλιεία, τον τομέα της υδατοκαλλιέργειας και μεταποιητικής βιομηχανίας αλιευτικών προϊόντων και συμβάλλουν στην αξιολόγηση:

- α) της κατάστασης των θαλάσσιων βιολογικών πόρων που υφίστανται εκμετάλλευση,
- β) του επιπέδου αλίευσης και των επιπτώσεων που έχουν οι αλιευτικές δραστηριότητες στους θαλάσσιους βιολογικούς πόρους και στα θαλάσσια οικοσυστήματα, και
- γ) των κοινωνικοοικονομικών επιδόσεων των κλάδων της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης.

Πιθανή τροποποίηση του παρόντος κεφαλαίου θα γίνει, σε περίπτωση αναθεώρησης του κανονισμού-πλασιού της συλλογής δεδομένων, ώστε να ανταποκρίνεται ανάλογα.

Ειδικότερα, για την **αξιολόγηση της κατάστασης των θαλάσσιων βιολογικών πόρων που υφίστανται εκμετάλλευση** προβλέπονται οι ακόλουθες δραστηριότητες:

- **Συλλογή βιολογικών δεδομένων που αφορούν σε εξειδικευμένες αλιευτικές δραστηριότητες (métier) του επαγγελματικού αλιευτικού στόλου**

Η δράση περιλαμβάνει συλλογή στοιχείων για την εκτίμηση της ποσοτικής σύνθεσης, της κατανομής μήκους των αλιευμάτων που εκφορτώνονται και των απορρίψεων. Τα δεδομένα θα συλλέγονται για τα métiers που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα. Η συλλογή στοιχείων θα γίνει με δειγματοληψία επί των αλιευτικών σκαφών και στο λιμάνι/αγορά. Θα ακολουθείται το σχέδιο της Probability Sample Survey, και όταν δεν είναι δυνατή η τυχαία επιλογή των σκαφών θα ακολουθείται το σχέδιο της Non-Probability Sample Survey. Η ανάλυση και η εκτίμηση των μεταβλητών θα γίνει με μεθοδολογίες που προτείνονται από την επιστημονική κοινότητα.

¹ Εκτελεστική Απόφαση της Ε.Επιτροπής στις 13.8.2014 που επεκτείνει το πολυετές πρόγραμμα της Κοινότητας για τη συλλογή, διαχείριση και χρήση δεδομένων του τομέα αλιείας της περιόδου 2011-2013, στην περίοδο 2014-2016

² Εκτελεστική Απόφαση της Ε.Επιτροπής στις 30.8.2014 που επεκτείνει τα εθνικά προγράμματα για τη συλλογή πρωτογενών βιολογικών, τεχνικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικό-οικονομικών δεδομένων στον τομέα της αλιείας της περιόδου 2011-2013, στην περίοδο 2014-2016

- **Συλλογή βιολογικών δεδομένων που αφορούν στο απόθεμα**

Η δράση περιλαμβάνει συλλογή στοιχείων για την εκτίμηση των μεταβλητών που αφορούν σε ατομικές πληροφορίες για την ηλικία, το μήκος, το βάρος, το φύλο, την ωριμότητα και γονιμότητα συγκεκριμένων αποθεμάτων. Το μέγεθος και ο αριθμός των δειγμάτων θα καθοριστούν βάσει μεθοδολογιών που θα προταθούν από επιστημονικούς φορείς ή από το αναθεωρημένο Πλαίσιο Συλλογής Δεδομένων. Η συλλογή των στοιχείων θα προέρχεται από τη δειγματοληψίες επί των αλιευτικών σκαφών και στο λιμάνι/αγορά. Για τα διαμοιραζόμενα αποθέματα θα συνεχιστεί η έρευνα για πιθανή επιβεβαίωση.

- **Συλλογή βιολογικών δεδομένων για το χέλι**

Προβλέπεται η συνέχιση της συλλογής στοιχείων για τον προσδιορισμό των μεταβλητών που αφορούν στις εκφορτώσεις της αλιείας του χελιού και καθώς και εκείνων που αφορούν στο απόθεμα του χελιού (μήκος, βάρος, ηλικία, φύλο, ωριμότητα του χελιού). Θα περιληφθούν επίσης τυχόν τροποποιήσεις/προσθήκες σύμφωνα με αναθεωρημένο Πλαίσιο Συλλογής Δεδομένων.

- **Συλλογή δεδομένων από την ερασιτεχνική αλιεία**

Στις υποχρεώσεις καταγραφής ειδών της ερασιτεχνικής αλιείας για τη χώρα μας περιλαμβάνονται το χέλι, ο ερυθρός τόνος και τα ελασμοβράγχια. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει ερασιτεχνική αλιεία για τον ερυθρό τόνο και το χέλι, σύμφωνα με αποτελέσματα πιλοτικών μελετών. Για τον ερυθρό τόνο η χώρα έχει επιτύχει εξαίρεση, ενώ για το χέλι αναμένεται να ζητηθεί. Για τα ελασμοβράγχια θα πραγματοποιηθεί πιλοτική μελέτη. Η ίδια διαδικασία θα ακολουθηθεί και για άλλα είδη, σύμφωνα με αναθεωρημένο Πλαίσιο Συλλογής Δεδομένων.

- **Συλλογή τεχνικών δεδομένων από την εμπορική αλιεία**

Η συλλογή στοιχείων για τον υπολογισμό των μεταβλητών α) της χωρητικότητας β) της αλιευτικής προσπάθειας, γ) των εκφορτώσεων θα συνεχιστεί με αντίστοιχη ενημέρωση της βάσης Δεδομένων. Επισημαίνεται ότι η χωρητικότητα συλλέγεται διεξοδικά ενώ για την αλιευτική προσπάθεια και τις εκφορτώσεις πραγματοποιείται δειγματοληψία.

- **Επιστημονικές έρευνες στη θάλασσα**

Οι επιστημονικές έρευνες MEDITS και MEDIAS θα συνεχίσουν να πραγματοποιούνται. Οι δειγματοληψίες θα γίνονται με τη χρήση πρωτοκόλλων, των μεθοδολογιών και του αλιευτικού εξοπλισμού, σύμφωνα με τους αντίστοιχους οδηγούς μεθοδολογίας.

Με στόχο την αξιολόγηση του επιπέδου αλίευσης και των επιπτώσεων που έχουν οι αλιευτικές δραστηριότητες στους θαλάσσιους βιολογικούς πόρους και στα θαλάσσια οικοσυστήματα, θα συνεχίσει η συλλογή περιβαλλοντικών δεδομένων για τον υπολογισμό των περιβαλλοντικών δεικτών και θα ενσωματωθούν τυχόν αλλαγές ή προσθήκες σύμφωνα με αναθεωρημένο Πλαίσιο Συλλογής Δεδομένων. Η συλλογή των δεδομένων και η εκτίμηση των δεικτών θα είναι σύμφωνες με τις μεθοδολογίες του Πλαισίου Συλλογής Δεδομένων.

Με στόχο την αξιολόγηση **των κοινωνικοοικονομικών επιδόσεων των κλάδων της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης** προβλέπονται τα εξής:

Η συλλογή των κοινωνικοοικονομικών δεδομένων για το κλάδο της αλιείας θα πραγματοποιείται από δίκτυο ανταποκριτών, με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου, σε δείγμα του Μητρώου Αλιευτικών Σκαφών. Οι μεταβλητές που θα συγκεντρώνονται αφορούν στα έσοδα και στις δαπάνες των αλιευτικών σκαφών. Θα συλλεχτούν στοιχεία που αφορούν την αξία του φυσικού κεφαλαίου και τις επενδύσεις σε φυσικό κεφάλαιο και θα εκτιμηθεί η χρηματοοικονομική θέση των αλιευτικών σκαφών. Με βάση την ιδιαίτερη σημασία του κλάδου στις τοπικές οικονομίες, ενδιαφέρον έχουν επίσης τα κοινωνικοοικονομικά στοιχεία που αφορούν την απασχόληση στην αλιεία.

Η συλλογή των κοινωνικοοικονομικών δεδομένων για το κλάδο της μεταποίησης αλιευμάτων θα γίνεται με χρήση ερωτηματολογίων, με επισκέψεις, με on-site συνεντεύξεις και διασταύρωση των στοιχείων από δημόσιους φορείς και υπηρεσίες. Θα ακολουθεί επεξεργασία των δεδομένων με σκοπό την διαπίστωση της παραγωγικής δυναμικότητας και το μερίδιο κάθε επιχείρησης στον κλάδο καθώς και των οικονομικών παραμέτρων των επιχειρήσεων με την εξαγωγή οικονομικών δεικτών.

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων μεταποίησης αλιευμάτων στην Ελλάδα παρουσιάζει τουλάχιστον μια επιπλέον παράλληλη οικονομική δραστηριότητα με αποτέλεσμα η διάκριση και ταξινόμηση τους με βάση την κύρια δραστηριότητα να παρουσιάζει δυσκολίες, ζήτημα που αναδείχθηκε και στην DCF Revision–part 4, STEFC-14-07. Το ζήτημα θα αντιμετωπιστεί, με εξαγωγή αριθμοδεικτών απόδοσης όλου του κλάδου από την επεξεργασία των ισολογισμών των Α.Ε. και Ε.Π.Ε. με παράλληλη κοινωνικοοικονομική ανάλυση αποκλειστικά της δραστηριότητας μεταποίησης.

Για την αξιολόγηση των κοινωνικό-οικονομικών επιδόσεων του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας το εθνικό πρόγραμμα θα καλύψει τις απαιτήσεις του αναθεωρημένου Πλαισίου Συλλογής Δεδομένων.

2. Κύριες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών

- Έξοδα προσωπικού
- Έξοδα κίνησης και επιδόματα θαλάσσης
- Διαρκή αγαθά
- Αναλώσιμα, εφόδια και δαπάνες πληροφορικής
- Δαπάνες σκαφών
- Δαπάνες υπεργολαβίας στα πλαίσια δημοσίων συμβάσεων
- Συμμετοχή και διοργάνωση επιλέξιμων συναντήσεων

B. Περιγραφή των μεθόδων αποθήκευσης, διαχείρισης και χρήσης των δεδομένων

Για τις ανάγκες του Εθνικού προγράμματος συλλογής αλιευτικών δεδομένων έχει κατασκευαστεί ολοκληρωμένη τράπεζα (ακρωνύμιο: IMAS-Fish) για την καταχώρηση, ποιοτικό έλεγχο, στατιστική ανάλυση και αναζήτηση των δεδομένων αυτών, η οποία αναφέρεται σε όλες τις δράσεις του προγράμματος. Η ανάπτυξη του IMAS-Fish ξεκίνησε το 2003 και δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στο σχεδιασμό του συστήματος, ώστε να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις του ισχύοντος κανονισμού για τη συλλογή αλιευτικών δεδομένων. Οι βάσεις δεδομένων που είχαν αναπτυχθεί σε προγενέστερες της

έναρξης του προγράμματος περιόδους ομογενοποιήθηκαν, σχεδιάστηκαν νέες δομές, κατασκευάστηκε κοινό σύστημα κωδικοποίησης, και συνδέθηκαν με άλλες πηγές συλλογής αλιευτικών δεδομένων από τον Ελλαδικό χώρο (Στατιστική Υπηρεσία, ETANAL, Υπουργείο Γεωργίας) και από χώρες της ΕΕ. Επί πλέον έγινε πρόβλεψη σύνδεσης με γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών (GIS).

Μετά το 2008 το σύστημα ενημερώθηκε για να ταιριάζει με τη νέα δομή και τις απαιτήσεις του DCF. Αυτό περιλαμβάνει την ενημέρωση της δομής της βάσης δεδομένων, την ενημέρωση των υποδειγμάτων εισαγωγής δεδομένων ή τη δημιουργία νέων, όπου υπήρχε ανάγκη, και την ενημέρωση του εργαλείου αναζήτησης που υποστηρίζει τη διαδικασία εξαγωγής δεδομένων και αποστολής στις προσκλήσεις που υπάρχουν από την ΕΕ. Το στατιστικό πακέτο COST συνδέθηκε με τη βάση δεδομένων IMAS-Fish και κατασκευάστηκαν οι απαιτούμενες διαδικασίες εισαγωγής και ενημέρωσης. Η πλατφόρμα του συστήματος βασίζεται σε ένα διακομιστή βάσεων δεδομένων και εφαρμογών ORACLE. Η εφαρμογή υλοποιείται σε JAVA (για να υποστηρίξει τη στατιστική ανάλυση και εξαγωγή δεδομένων) και σε μορφές(??) ORACLE (υποστήριξη, εισαγωγή δεδομένων, πρόσβαση ασφαλείας).

Και τα δύο ιδρύματα, το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας (ΙΝΑΛΕ), που βρίσκεται στην Καβάλα και το Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων και Εσωτερικών Υδάτων (ΙΘΑΒΙΠΕΥ) του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών που βρίσκεται στην Αθήνα και το Ηράκλειο, τα οποία εμπλέκονται στην συλλογή αλιευτικών δεδομένων χρησιμοποιούν την πλατφόρμα IMAS-Fish για την εισαγωγή δεδομένων, τη στατιστική ανάλυση και εξαγωγή δεδομένων. Η πρόσβαση και η διαχείριση των δεδομένων γίνεται μέσω του διαδικτύου αφού ο χρήστης έχει προμηθευτεί κωδικό πρόσβασης. Ένα σύστημα ασφαλείας διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα των δεδομένων και υποστηρίζει το επίπεδο πρόσβασης για τους τελικούς χρήστες. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εισαγωγής δεδομένων, ένα σύστημα ελέγχου της ποιότητας έχει εφαρμοστεί για τη διασφάλιση της ορθότητας των εισαγόμενων στοιχείων (π.χ. έλεγχοι ελάχιστης-μέγιστης τιμής μήκους ανά είδος, σταδίων ωριμότητας, γεωγραφικών συντεταγμένων) Παράλληλα, μια σειρά παραμετρικών πινάκων (σύστημα κωδικοποίησης) εξασφαλίζει την ακεραιότητα των εισαγόμενων πληροφοριών (πχ: κατάλογος ειδών, αλιευτικών λιμένων, τύπος του βυθού, εργαλεία. Τα αποτελέσματα από την στατιστική ανάλυση και η εξαγωγή στατιστικών δεδομένων μπορεί να γίνει σε μορφή ASCII, Excel ή αρχεία HTML. Ένα ιδιαίτερο στοιχείο της εφαρμογής, που ονομάζεται "προηγμένα ερωτήματα" υποστηρίζει την έξοδο σε μια κοινή μορφή ανταλλαγής που απαιτείται από τις προσκλήσεις δεδομένων της Επιτροπής ή από οργανισμούς της ΕΕ για τη διεθνή εκτίμηση των αποθεμάτων. Στη σημερινή της μορφή, η τράπεζα αλιευτικών δεδομένων περιέχει το σύνολο των πληροφοριών που έχουν συλλεγεί από τις δράσεις του Εθνικού Προγράμματος από 2002-2013.

Γ. Περιγραφή του τρόπου με τον οποίο μπορεί να επιτευχθεί χρηστή δημοσιονομική και διοικητική διαχείριση όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων

1. Ως εθνικός ανταποκριτής έχει οριστεί μόνιμος υπάλληλος της Διεύθυνσης Θαλάσσιας Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠ.Α.Α.Τ), έργο του οποίου είναι ο συντονισμός, σε εθνικό επίπεδο, επιστημονικών και τεχνικών θεμάτων που σχετίζονται με το πρόγραμμα. Επίσης έχει την ευθύνη της άμεσης επικοινωνίας με την Ε Επιτροπή και τα ερευνητικά ιδρύματα που συμμετέχουν στο πρόγραμμα συλλογής δεδομένων.

2. Η δομή διαχείρισης που ακολουθείται για το Εθνικό Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων είναι σύμφωνη με το υπόδειγμα 2. Αποκλειστικός δικαιούχος για την υλοποίηση του εθνικού προγράμματος είναι ο δημόσιος φορέας «Γενική Διεύθυνση Αλιείας του ΥΠ.Α.Α.Τ». Η εκτέλεση του προγράμματος έχει ανατεθεί στο Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας (ΙΝ.ΑΛ.Ε) του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού «ΔΗΜΗΤΡΑ» (ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ) το οποίο δρα ως επιστημονικός συντονιστής του προγράμματος και υποχρεούται να συμπράττει με το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε).
3. Οι ετήσιες εκθέσεις που περιγράφουν την εφαρμογή του Εθνικού προγράμματος συλλογής αλιευτικών δεδομένων ετοιμάζονται από το προσωπικό των Ινστιτούτων που έχουν την ευθύνη εκτέλεσης του προγράμματος. Ορίζονται άτομα υπεύθυνα για την προετοιμασία της κάθε ενότητας και την παροχή των απαιτούμενων πληροφοριών. Η ευθύνη συντονισμού των εργασιών για την προετοιμασία της τελικής έκθεσης, με όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες ανήκει στο ΙΝ.ΑΛ.Ε.
4. Στις περιφερειακές συναντήσεις συντονισμού συμμετέχει ο Εθνικός ανταποκριτής και άτομα από το προσωπικό των Ινστιτούτων που εκτελούν το πρόγραμμα και έχουν την ευθύνη των δράσεων.
5. Στις επιστημονικές συναντήσεις, ανάλογα με το θέμα τους (βιολογικά, κοινωνικοοικονομικά ή τεχνικά δεδομένα), συμμετέχουν άτομα από το προσωπικό των Ινστιτούτων που εκτελούν το πρόγραμμα, τα οποία ασχολούνται με την συλλογή και επεξεργασία των αντίστοιχων δεδομένων.
6. Το ανθρώπινο δυναμικό που εμπλέκεται στο Εθνικό πρόγραμμα συλλογής δεδομένων περιλαμβάνει προσωπικό της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας καθώς και το προσωπικό των Ινστιτούτων που εκτελούν το πρόγραμμα. Το προσωπικό αυτό είναι επιστημονικά καταρτισμένο και έμπειρο και υπάρχει άμεση επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ τους. Αναφορικά με τους τεχνικούς πόρους, τα Ινστιτούτα που εκτελούν το πρόγραμμα διαθέτουν όλους τους απαραίτητους εργαστηριακούς χώρους καθώς και τον εξοπλισμό που απαιτείται για την επεξεργασία των δειγμάτων και την εκτίμηση των παραμέτρων. Οι δραστηριότητες του προγράμματος συλλογής δεδομένων που ανατίθενται σε άλλους επιστημονικούς φορείς αφορούν στη συλλογή βιολογικών δεδομένων για το χέλι. Για τη διεξαγωγή των επιστημονικών ερευνών στη θάλασσα γίνεται μίσθωση επαγγελματικών σκαφών με δημόσιο διαγωνισμό και με βάση την καλύτερη οικονομική προσφορά. Σε ότι αφορά την συλλογή των στοιχείων υδατοκαλλιέργειας γίνεται δημόσιος διαγωνισμός προκειμένου το έργο να ανατεθεί σε ιδιώτη. Για το θέμα αυτό εξακολουθεί να υπάρχει πρόβλημα λόγω συχνής αλλαγής των όρων του διαγωνισμού, ιδιαιτερότητα που δεν επέτρεψε μέχρι σήμερα την διεξαγωγή του. Εξετάζεται το ενδεχόμενο της ανάθεσης του έργου στα συμμετέχοντα Ινστιτούτα, όπως έχει γίνει με τα κοινωνικο-οικονομικά στοιχεία της αλιείας, θέμα που θα αντιμετωπιστεί πριν την υποβολή της νέας πρότασης για την συλλογή των αλιευτικών δεδομένων, στο τέλος του 2015 και ανάλογα με τις υποδείξεις της Ε.Ε.